

Udklipsark - Danmarks Civilbeskyttelse

Indledning

Som efterskrift til omtalen af udklipsarkene "Danmarks Hær og Flaade" omtalte jeg nogle udklipsark med motiver fra Civilbeskyttelsen (CB). Inspireret af min artikel har et venligt medlem af Figurina Danica vist mig det hæfte, hvorfra arkene stammer.

"Danmarks Civilbeskyttelse"

"Danmarks Civilbeskyttelse" er titlen på dette hæfte med udklipsark, der er udgivet en gang i 1940'erne. Tegnerens navn er ikke kendt. Stilen minder om Ove Meier's tegninger i hæftet "Danmarks Hær og Flaade", men er lidt mere "naiv" i stregen. Hæftet er ligeledes udgivet på Arthur Jensens Kunstforlag i København. Hæftet bærer betegnelsen "Udklipningsbog Nr. 4412".

Hæftet indeholder seks ark, i format 33 x 33 cm. Motiverne er:

- Forsiden bærer titlen Danmarks Civilbeskyttelse, og viser hovedkomponenterne i Civilbeskyttelsen: Politi, CB-Politi, CB-Brand (to figurer), CB-Sanitet, CB-Rydning og CB-Teknik. Endvidere er der tegninger af tjenestegrensmærker fra CB-Politi, CB-Brand, CB-Sanitet og CB-Teknik.
- CB Brandtjeneste - 9 figurer/figurgrupper, der viser brandmænd i arbejde; endvidere en tegning af en automobilsprøjte (rød).
- CB Polititjeneste - 9 figurer/figurgrupper, der viser såvel politibetjente (med stålhelmet Model 1923 og ikke den i perioden anvendte særlige politi-stålhelmet) samt CB-Politifolk (de såkaldte "føl").
- CB Teknisk Tjeneste og CB Rydningstjeneste - 8 figurer/figurgrupper samt en kranvogn (rød).
- CB Sanitetstjeneste - 8 figurer/figurgrupper samt en udskrevet lastvogn og en motorordonnans.
- Gassporere (4 figurer/figurgrupper), Danske Kvinders Beredskab (3

figurer/figurgrupper) Fabriksluftværn (1 figurgruppe), Husvagt (1 figur) samt en meldepost (1 figur).

To af arkene er desværre ikke gengivet her på siden og er heller ikke med i materialet, der kan downloades. Hæftets tilstand har gjort, at man ikke turde scanne det.

De seks ark er perforerede i venstre side og kan således let kan rives af ryggen (1,5 cm bred), der er samlet med hæfteklammer.

Civilbeskyttelsens historie

På bagsiden af arket med gassporerne mv. står følgende tekst under overskriften "Danmarks Civilbeskyttelse":

"Da Flyvemaskinen blev taget i Brug i den moderne Krigsførelse, voksede Krigens Farer for den civile Befolkning. For at imødegaa disse Farer, var det ikke nok, at Militæret havde et kraftigt Forsvar, (der prøvede at holde Fjenden paa Afstand), men der maatte skabes særlige Korps, der kunde hjælpe de civile Borgere ved at beskytte dem mod Krigens Farer og mildne og udbedre de skader, der skete.

Derfor har også omtrent alle Lande i Verden skabt sig en særlig Civilbeskyttelse, hvis Opgave det er ikke at kæmpe med Vaaben, men udelukkende at hjælpe og sikre Landets egen befolkning, hvis Ulykken skulde ramme den - og ogsaa i Danmark, hvor den første Lov herom kom i 1938, blev der fastsat Regler med Hensyn til den civile Befolknings Beskyttelse mod Følgerne af Krigshandlinger paa Danmarks Jord.

Civilbeskyttelsens Organisation er delt i to Led: Administrationen, alle dem, man ikke ser, men som sidder og dirigerer det hele, og saa hele den praktiske Organisation, der træder i Arbejde. og som stiller, naar der er Flyvervarsel for at være parat, hvis der skulde ske nogen Ulykker.

En Del af disse Mennesker ved deres Arbejde, vil du finde i denne Bog, og her kan du se, hvormange Mennesker i Danmark, der hjælper til ved Civilbeskyttelsen:

Husvagter	150.000 personer
Fabriksluftværnsvagter	55.000 personer
CB-pligtige	40.000 personer

Politi, Brandvæsen, Læger o.s.v.	13.000 personer
Meldevagter	8.500 personer
Frivillige Deltagere, By og Land	87.000 personer
Danske Kvinders Beredskab	<u>36.000 personer</u>
Danmarks Civilbeskyttelse i alt	369.500 personer

Det er vist flere, end du troede! Men alle er de ansvarsbevidste Mennesker, der gør deres Pligt mod deres Land, dig og os alle, hvis Ulykkerne skal ramme os, og de staar parat til at rykke ud hele Døgnet rundt og hjælpe Danmarks civile Befolkning."

Teksten er gengivet med datidens retskrivning.

Billedmateriale

Hæftet, som jeg har lånt, er desværre så skrøbeligt, at jeg ikke tør eksperimentere med at skanne de enkelte sider.

Det efterfølgende billedmateriale er derfor taget fra de tre farvekopier, som min far kom i besiddelse af, da han for nogle år siden bistod Edward Ryan med bogen *Paper Soldiers* (New Cavendish Books, London, ISBN 0-904568-96-2) (se f. eks. <http://www.newcavendishbooks.co.uk>). Billederne er gengivet i 69% af den originale størrelse.

Afslutning

Civilbeskyttelsen har mig bekendt ikke været genstand for kommerciel fremstilling af legetøjsfigurer og -materiel i Danmark, så de viste papfigurer må gøre det ud for modeller heraf.

Når jeg ser motiverne, kan jeg konstatere, at d'herrer og damer fra 1940'ernes Danmark ikke adskiller sig meget fra det senere Civilforsvar, hvor jeg aftjente min værnepligt sidst i 1970'erne. Materiellet var nok en smule nyere, men principperne var fortsat de samme - og byggede for en stor dels vedkommende på såvel danske som udenlandske erfaringer fra Anden Verdenskrig.

Per Finsted